

การศึกษาบทบาทของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล
เกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
: กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตจังหวัดกำแพงเพชร

นางสาวพัชชา ทับทิม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษาอกระบบโรงเรียน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2543
ISBN 974-346-320-8
ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

119015046

**A STUDY OF THE ROLE OF THE CHAIRMAN OF THE EXECUTIVE BOARD OF
THE SUBDISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION IN OPERATING
COMMUNITY LEARNING CENTER : A CASE STUDY OF
COMMUNITY LEARNING CENTER IN CHANGWAT KAMPHAENG PHET**

MISS PATCHAYA TUBTIM

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Non-Formal Education**

Department of Non-formal Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-346-320-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาบทบาทของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหาร
ส่วนตำบลเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน :
กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตจังหวัดกำแพงเพชร

โดย

นางสาวพัชยา ทับทิม

ภาควิชา

การศึกษานอกโรงเรียน

อาจารย์ที่ปรึกษา

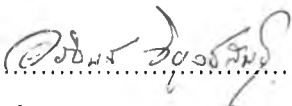
รองศาสตราจารย์ ดร.สุรกุล เจนอบรม

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

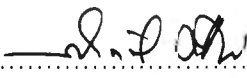
ดร.สวัสดิ์ ตี๋ชื่น

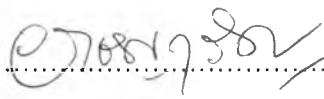
คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรพันธ์ วิบูลย์พันธุ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรกุล เจนอบรม)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.สวัสดิ์ ตี๋ชื่น)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อาชญญา รัตนอุบล)

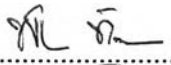
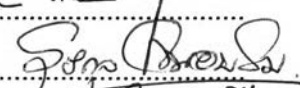

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี)

พชยา ทับทิม : การศึกษาบทบาทของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน : กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตจังหวัดกำแพงเพชร (A STUDY OF THE ROLE OF THE CHAIRMAN OF THE EXECUTIVE BOARD OF THE SUBDISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION IN OPERATING COMMUNITY LEARNING CENTER : A CASE STUDY OF COMMUNITY LEARNING CENTER IN CHANGWAT KAMPHAENG PHET.) อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร. สุรกุล เจนอบรม, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ดร.สวัสดิ์ ตีชื่น 136 หน้า ISBN 974 – 346 – 320 - 8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 4 ด้าน คือ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านแผนงานและโครงการ ด้านกำกับดูแลงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และด้านบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการศึกษาเอกสาร การศึกษาภาคสนามโดยทำการสัมภาษณ์ใช้แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ในชุมชน 2 แห่ง ในเขตจังหวัดกำแพงเพชร คือ ที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนป่าพุทรา อำเภอขาณุวรลักษบุรี และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวังทอง อำเภอเมืองกำแพงเพชร

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีบทบาทด้านบริหารงานบุคคล เนื่องจาก การคัดเลือกครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หรือกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เกี่ยวกับการสรรหา ดำเนินการสอบ การบรรจุแต่งตั้ง นั้น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดดำเนินการ
2. ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทด้านแผนงานและโครงการ ในการจัดทำข้อมูลศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จัดทำแผนงาน จัดกิจกรรมและโครงการ
3. ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทในด้านดูแลงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เกี่ยวกับการตรวจเยี่ยม ให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหาอุปสรรคการดำเนินกิจกรรมและโครงการ
4. ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทในด้านบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาสายสามัญ สายอาชีพ กลุ่มสนใจ กิจกรรมและโครงการ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณให้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ภาควิชา..... การศึกษานอกโรงเรียน.....	ลายมือชื่อนิสิต.....	
สาขาวิชา..... การศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....	
ปีการศึกษา..... 2543.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....	

PATCHAYA TUBTIM : A STUDY OF THE ROLE OF THE CHAIRMAN OF THE EXECUTIVE BOARD OF THE SUBDISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION IN OPERATING COMMUNITY LEARNING CENTER ; A CASE STUDY OF COMMUNITY LEARNING CENTER IN CHANGWAT KAMPHAENG PHET. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF. SURAKUL JANOBROM. Ph.D., CO-ASSOC.PROF.SAWAT TICHUVEN Ph.D. 136 PP.ISBN 974-346-320-8

The purpose of this research was to study the role of The Chairman of the Executive Board of The Subdistrict Administration Organization in Operating Community Learning Center in 4 areas : personnel administration, planning and project, Community Learning Center supervision and Community Learning Center management. This study was a qualitative research, Literature review, as well as field study through construction interviews and non-participation observation were carried out in 2 communities of Kamphaeng Phet province, namely Paputsa Community Learning Center, Chanuworalucksaburi district and Wangtong Community Learning Center ,Muang district.

The significant research findings were as follow :

1. The Chairman of the Executive Board of the Subdistrict Administration Organization did not play the role in personnel administration since selection of Community Learning Center facilitators or Community Learning Center communittee in terms of recruitment, making a test and appointment were under the responsibility of Provincial Non-Formal Education Center.
2. The Chairman of the Executive Board of The Subdistrict Administration Organization played the important roles in planing and project. Community Learning Center information collecting, workplan making, activity and programmer organization.
3. The Chairman of the Executive Board of The Subdistrict Administration Organization played the important role in supervision of Community Learning Center in terms of inspection, giving advice, solving problems on providing activities and programmer.
4. The Chairman of The executive Board of The Subdistrict Administration Organization played the important role in Community Learning Center administration in terms of publicizing general education, vocational education, interest groups, Non-Formal Education activities and programmes, as well as providing materials and equipment, including budget allocation.

Department ... Non-Formal Education Student's signature.....

Field of study ... Non-Formal Education Advisor's signature.....

Academic year ... 2000 Co-advisor's signature.....

The image shows three handwritten signatures in black ink. The first signature is at the top, the second is in the middle, and the third is at the bottom. They correspond to the student, advisor, and co-advisor respectively.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่ง จากรองศาสตราจารย์ ดร.สุรกุล เจนอบรม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัยมาด้วยดีตลอด และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้ บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร.สวัสดิ์ ตีชีน ผู้ทรงคุณวุฒิ รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ แก้ไข ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ทำให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ นายชัยยศ อิ่มสุวรรณ นางสาววิศนี ศीलตระกูล นางสาวศรีสว่าง เลี้ยววาริน ที่กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

กราบขอบคุณผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ครูอาสาสมัคร ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนและเจ้าหน้าที่ในพื้นที่อำเภอชาณุวรลักษบุรี และอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลจนเป็นผลสำเร็จอย่างยิ่ง

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบคุณบิดาผู้ล่วงลับไปแล้ว ซึ่งผู้วิจัยเกิดความมุ่งมั่นและมีพลังใจทุกครั้งที่จะระลึกถึง และรับรู้เสมอว่าเป็นผู้เฝ้าคอยที่จะเห็นความสำเร็จของลูกครั้งนี้ ขอขอบคุณพี่น้องทุกคนในครอบครัว ที่เป็นกำลังใจให้งานวิจัยดำเนินไปด้วยดี ตลอดจนขอขอบพระคุณกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่เปิดโอกาสและให้ความอนุเคราะห์อนุญาตให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา คุณค่าอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอกราบเท้ามอบแด่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ ที่อบรมสั่งสอน และให้ความรู้อันเป็นรากฐานการศึกษาแก่ผู้วิจัย

พัชยา ทับทิม

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์เพื่อการวิจัย.....	8
	ขอบเขตของการวิจัย.....	8
	พื้นที่ศึกษา.....	8
	ขอบเขตเนื้อหา.....	8
	ประเด็นที่ศึกษา.....	9
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
	ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย.....	11
2	เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
	1. โครงสร้างและบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537	12
	1.1 องค์ประกอบ.....	16
	1.2 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	16
	1.3 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร อบต.....	17
	1.4 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	17
	1.5 การบริหารงาน.....	18
	1.6 รายได้.....	18
	1.7 รายจ่าย.....	19
	1.8 การกำกับดูแล.....	20

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

1.9	การจัดทำงบประมาณ.....	20
1.10	การควบคุมการตรวจสอบ.....	21
2	โครงสร้างและบทบาทของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	27
2.1	องค์ประกอบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	28
2.2	บทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	29
3	บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลและศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	34
3.1	บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	38
3.2	บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารและจัดกิจกรรม ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	38
4	บทบาทหน้าที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนป่าพุทรา และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวังทอง.....	43
4.1	กรณีที่ 1 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนป่าพุทรา	43
4.2	กรณีที่ 2 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวังทอง.....	52
5	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	60
	กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	67
3	วิธีดำเนินงานวิจัย.....	69
1	การศึกษาเอกสาร.....	69
1.1	ประเด็นในการศึกษา.....	69
1.2	แหล่งเอกสาร.....	70
1.3	การวิเคราะห์.....	70
2	การศึกษาภาคสนาม.....	71
2.1	พื้นที่ศึกษา.....	71
2.2	กลุ่มตัวอย่าง.....	72
2.3	ประเด็นในการสัมภาษณ์.....	74
2.4	เครื่องมือ.....	76
2.5	การสังเกต.....	76
2.6	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	77
2.7	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
2.8	การตรวจสอบข้อมูล.....	77

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

4	การวิเคราะห์ผลการวิจัย.....	80
1	โครงสร้างและบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	80
2	โครงสร้างและบทบาทของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	81
3	บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลและศูนย์การเรียนรู้.....	83
4	บทบาทหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนป่าพุทรา และศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนวังทอง.....	83
5.	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	98
	สรุปผลการวิจัย.....	99
	อภิปรายผล.....	101
	ข้อเสนอแนะ.....	104

รายการอ้างอิง

ภาคผนวก ก

หนังสือขอเรียนเชิญบุคลากรเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ภาคผนวก ข

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คำแนะนำงานวิจัย

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์ในการวิจัย

ภาคผนวก ง

ประวัติผู้เขียน

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

1	แสดงโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล.....	26
2	แสดงโครงสร้างการบริหารงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	33
3	แสดงกรอบการทำงานตามบทบาทหน้าที่ของ อบต. และ ศรช.	42
4	แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย.....	68
5	ตารางแสดงแหล่งข้อมูล.....	78
6	แสดงขั้นตอนในการศึกษาวิจัย.....	79

แผนที่

1	แสดงสภาพชุมชน 1 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนป่าพุทรา.....	46
2	แสดงอาณาเขตตำบลป่าพุทรา อำเภอขานนุรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร.....	47
3	แสดงสภาพชุมชน 2 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวังทอง.....	55
4	แสดงอาณาเขตตำบลวังทอง อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร.....	56